

désnek adott hangot verseiben. Jellemző, hogy a viszonyok átalakulása nem változtatott sokat Bezrucss magatartásán. Bár felfedte inkognitóját, mégis visszavonult és magába mélyedt. Sok tekintetben még ma is ellenzékben van. A régi iparbárok szelleme tovább is felkísért a multból. Kritikai álláspontját a Stuzskonoszka modrá c. hosszabblélekzetű költeményében szögezte le.

Izléstelen tehát, amit a mai sziléziai mágnások hivei harsognak a világba Bezrucss 70. születésnapja alkalmából. Bezrucss nemzeti öntudatának és társadalmi felelősségérzetének nincs semmi köze a regresszív törekvésekhez. De hamis és átlátszó ez a törekvés is, mely Bezrucssot a maga számára igyekszik kisajátítani és jelentőségét mindenáron el akarja ködölni. Bezrucssból nem lehet kivenni a lényegét, nem lehet életművét bibliofil-kiadásokba mumizálni, s alakját, mely tiszta és töretlen maradt, nem lehet szoborba merevíteni. Bezrucss műve nem irodalmi különlegesség. Helyesen jegyezte meg az egyik haladó cseh cikkiró, hogy Bezrucss műve éli és élni fog, s versei nemcsak a sziléziai, hanem az egész csehszlovák nép szabadságvágyának adnak kifejezést. Bizvást hozzátelhetjük, hogy az, aminek Bezrucss verseiben hangot adott, minden ország népének kívánságát és akaratát tükrözi. Ezért időtlen és ezért aktuális költő Bezrucss mindenkor és mindenütt. (Sándor László)

A JAPAN PANÁZSIAI TÖREKVÉSEK. A japánokat — imperialisztikus törekvéseiken kívül — Kinában eszmei és művelődési célok is sarkalják. Ezeket a célokat a hadsereg és a japán nacionalista körök akkor is szem előtt tartották, amikor katonai akciók még függőben voltak. A japán tisztikar Kína japán értelemben való művelődésbeli áthatolásában olyan feladatot lát, ami a legszorosabban kapcsolódik a katonai szükségességekhez. Ebben a vonatkozásban nincs véleményeltérés a japán tisztikar józan és „megszállott” elemei között. A nagy japán álom: a Pán-ázsiai hegemonia. Természetesen a kínaiak ezekben a törekvésekben is a japán annexió lemeztelenített szándékát látják. Ez a felfogás, amennyire helyes, ugyannyira korrekcióra is szorul. Mert, ha a japán nacionalista és pánázsiai társaságok egyrésze hódító is, nagy részében egy hódított területen túli új világkultúra felépítésére gondolnak, mindenesetre egy olyan kulturára, amely az ősi-indiai közös elemeken s a japán tudomány által áthatott és megszervezett ázsiai kulturán emelkedik.

Japán kulturahagyományára főrészt a kínai, illetve indokinai kulturának köszönheti. Ezt a kulturakincsét Japán a IV. század közepétől körülbelül 1500 éven keresztül tette magáévá. A XX. század kezdetével Kína és Japán között ez a kulturális viszony megfordult. Japán a nyugati technika és módszeresség gyors asszimilálása után — ha civilizatórikus dolgokban is — de Kína tanítója lett. Azóta sok-sok ezer kínai diák ment a japán főiskolákra, ahol nemcsak az európai civilizációt, hanem a japán szellemet is magukba szívták s most már ezen az alapon fűzték szorosra a kulturális kapcsolatot a két nép között. Számos ilyen diákban azóta Japánnal szemben bizonyos gyöngédség maradt vissza, mindenképp azokban, akik népüknek az apák régi eszméihez és kulturájához való azonos belső visszatérését kívánják, mint aminő Japánban már jóval előbb megvalósult.

Japánban a pán-budhista és pán-ázsiai gondolat terjesztése tervszerűen halad előre. A japán kultúra kínai szorgalmazása a külügyi hivatal kelet-ázsiai osztályához tartozó kulturális terjesztési iroda igazgatójának, *Kenihhi Okada* vezetése alatt áll. Ez a hivatalnak a legszorgalmasabb apostola a japán kereskedelmi és kulturális törekvéseknek Kinában.

Ugyanennek a minisztériumnak egyik osztálya a „kinai kulturvállalkozás kutató bizottsága“ címet viseli, melynek elnöke a mindenkorai külügyminiszter. Hogy tüstént szembeötlő eredményeket érjenek el, mindenekelőtt a kínai mezőgazdaság színvonalának emelésére és az észak-kínai földmivelési módszerek feljavítására törekednek. Csingtauban, Tiencsinben és Csinanfuban kísérleti gazdaságokat és ipari kutatóintézeteket terveznek. Peipingben s Sanghajban könyvtárakat hoztak létre a japán kultúra előőrseiként. Nagyszabású műfordítói akciót vezettek be, hogy a kínai ifjúságnak rendelkezésére álljanak a japán szerzők művei. Az utolsó évben ezenkívül megkezdték Peipingben egy japán egyetem megszervezését.

A japánok kínai kulturpropagandája ugyanugy, mint a japánok katonai törekvése általában a „japán eszme küldetésének“ a művét szolgálja. Végső céljai sokkal messzebb irányulnak, mint amit fegyverrel valaha is elérhetnek. *(Szeremlei László)*

A ZSIDÓKÉRDÉS OLASZORSZÁGBAN. Olaszországban mindeztideig nem volt közép-európai értelemben vett zsidókérdés. Érthető. Olaszországban kevés a zsidók száma. Mindössze 45 ezer. (A lakosság 0.1%-a.) Ezt az alacsony létszámot mindenekelőtt Olaszország története magyarázza, amelyben az Egyház befolyása következtében a zsidóság asszimilálódása általános. Az olaszországi zsidóság a keresztség felvétele révén kikerülte a vallási üldözést, kereszténnyé és olasszá lett s ez a folyamat még akkor is tartott, amikor az Egyház politikai befolyása gyengült. Amikor Savoyai Károly Albert 1848 március 29.-én biztosította az olaszországi zsidók polgári szabadságát, ennek a pátensnek csak nagyon kevés közvetlen élvezője akadt, mert a zsidók részben önként, részben kényszerre a római katolikus egyház tagjai s így egyenjogú olasz állampolgárok voltak. Az ezután következő liberális éra Olaszországban is lehetővé tette a zsidók viszonylagos előtérbe kerülését. A zsidóság liberalizmus szülte megítélése a Mussolinival bevezetett rendszer következtében sem változott. Következett ez abból is, hogy a fasizmus politikai gondolkodása nem a népet, hanem az államot tekinti a legmagasabb kategóriának. A népet az állam teszi állammá és az állam által teremtett állam-népnek nemcsak joga, hanem kötelessége is a körzetébe került idegeneket asszimilálni. Ehhez járult, hogy a Gobineau által képzett fajfogalom a legutóbbi időkhöz egyáltalán nem talált hitelre Olaszországban. *A razza Italiana, a la nostra stirpe* az olaszok számára egyszerűen az emberek ideológiailag egyesült egysége, kik az olasz határokon belül olasz anyanyelvűek, kiegészítve a külföldön élő olaszokkal. „Nem a faj, de nem is a geográfia érzett tér, hanem a történelemben tovább tenyésző közösség; a tömeg, amit a létre és a hatalomra való akarat eszméje egyesít; az öntudat; a személyiség — ez a nemzet“ (*Mussolini: Dottrina del Fascismo.*)

Az olasz fasizmus állásfoglalása a zsidókérdéssel szembe abban a mértékben módosul, amily mértékben a cionizmus gondolata Itáliában tért nyer. A fasizmus államgondolata számára elfogadhatatlan az a törekvés, hogy a nép egy része (mégpedig a tehetősebb) *kifelé* törekedjen gazdagságával az olasz államból. Az antiszemitizmus első nyomai Itáliában azokkal szemben észlelhető, akik sorsukat elválasztani törekedtek az egyetemes olasz sorstól. Ezek a nyomok az angol-olasz ellentétek élesedése, Anglia pro Palesztina politikája következtében mind észrevehetőbbek. Ezért azonban a magukat olaszoknak valló zsidók megítélésében még nem történt semmi változás.